



Minder graafschade door KLIC-meldingen

Ondergrondse wirwar

Er ligt in ons land zo'n 1,7 miljoen kilometer aan kabels en leidingen in de bodem. Deze enorme ondergrondse wirwar blijft maar groeien. Onder andere door de economische groei is de verwachting dat het aantal graafbewegingen de komende jaren zal toenemen. Het aantal graafschades is in de afgelopen jaren echter afgenomen, zo blijkt uit cijfers van het Kadaster/ Agentschap Telecom. Toch willen de instanties de graafschade in de toekomst flink inperken. Wat kan de sector verwachten?

Auteur: Jeroen Poldermans

Sinds 1 oktober 2008 is iedereen in Nederland die van plan is in de ondergrond machinale graafwerkzaamheden te verrichten, wettelijk verplicht een graafmelding te doen bij het Kadaster. Deze graafmelding wordt ook wel KLIC-melding genoemd. De wet op grond waarvan een KLIC-melding gedaan moet worden – de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (WION) – geldt voor netbeheerders, opdrachtgevers en grondroerders zoals kabelbedrijven, serviceproviders, hoveniers en aannemers, maar ook voor particulieren. Als u als particulier met een schop een vijver in uw tuin

gaat uitgraven, is er weinig aan de hand, maar als er een graafmachine aan te pas komt of u plaatst machinaal weidepalen, dan bent u bij wet verplicht eerst een KLIC-melding te doen.

Hoe werkt de procedure?

Een KLIC-melding doet u via het internet. Op www.kadaster.nl staat de button *Kabels&Leidingen*. In het menu dat volgt, staat de optie *Graafmelding – Melden*. Daar start stapsgewijs de procedure van de KLIC-melding. De kosten bedragen 19 euro. Er bestaan ook bedrijven die voor u een KLIC-melding

kunnen verzorgen. Daarvoor worden wel extra kosten berekend. De meerkosten voor deze service lopen sterk uiteen.

KLIC-levering

Als het Kadaster een KLIC-melding heeft ontvangen, wordt alle geregistreerde gebiedsinformatie omtrent bekabeling bij de netbeheerders ingewonnen. Wanneer alle betrokken netbeheerders hun informatie hebben afgestaan, ontvangt de indiener binnen twee werkdagen een mailbevestiging met daarin een link naar de KLIC-levering.

**TERMEN EN AFKORTINGEN**

KLIC = Kabels en Leidingen Informatie Centrum. KLIC is onderdeel van het Kadaster.

KLIC-melding = Het melden van een machinale graafwerkzaamheid bij het kadaster.

Grondroerder = Iedereen die mechanische graafwerkzaamheden uitvoert of laat uitvoeren.

CROW = Kenniscentrum. De naam is oorspronkelijk een afkorting van Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechneek. Die naam dekte de lading niet meer toen de organisatie steeds meer een kennisplatform werd. Daarom is CROW niet langer een afkorting, maar een eigennaam.

CROW 500 = Richtlijnen op het voorkomen van schade door grondroeren.

Bestek = de omschrijving van een bouwwerk inclusief alle technische en juridische bepalingen. In een bestek staat ook de bouwtekening.

RAW = Rationalisatie en Automatisering Grond-, Water- en Wegenbouw.

RAW-bestek = Belangrijkste standaardbestek in de grond-, water- en wegenbouw.

KLO = Kabel- en Leidingoverleg.

WION = (grondroerdersregeling) De Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten en netwerken.

WIBON = Wet informatie-uitwisseling boven en ondergrondse netten en netwerken.

Agentschap Telecom = Onderdeel van het ministerie van Economische Zaken dat toeziet op de handhaving van WION/WIBON.

KLIC-WIN = Nieuwe versie van de KLIC-melding aangepast aan de Europese norm.

INSPIRE Europese richtlijn *Infrastructure for Spatial Information in the European Community*.

Als er na twee werkdagen nog netbeheergegevens ontbreken, verstuurt het Kadaster een zogenaamde deellevering. De verzamelde gebiedsinformatie is niet voor iedereen glashelder te begrijpen. Het Kadaster biedt daarbij hulp.

Sander van den Heuij: 'Een KLIC-melding is een digitaal proces waarbij het Kadaster/KLIC ondersteuning verleent, aangezien het enige technische kennis vereist.'

Wettelijke aansprakelijkheid wegens WION

De WION bestaat sinds 1 juli 2008. Het Agentschap Telecom (onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat) zorgt voor het toezicht op de naleving van de WION. Hiervoor wordt in principe geen onderscheid gemaakt tussen een bedrijf dat graaft en een particulier. Ook maakt het voor de handhaving van de WION niet uit of er in openbare grond wordt gegraven of op eigen terrein: mechanisch graven is mechanisch graven. Bij de hoogte van een eventuele boete wordt wel rekening gehouden met zaken zoals de draagkracht van de partij onder wier verantwoordelijkheid of leiding de graafwerkzaamheden worden verricht: de zogenoemde 'grondroerder' (aannemer of onderaannemer). In de WION is een bestuurlijke boete op een maximum gesteld van 450.000 euro.

Toezicht Agentschap Telecom op naleving WION

Het Agentschap Telecom hanteert een waaier aan interventies om de betrokken partijen tot zorgvuldig graven te bewegen. Joyce Knol van Agentschap Telecom hierover: 'Toezicht is het bewegen van gedrag in de richting van meer nale-

ving. De steekwoorden hierbij zijn: weten, kunnen en willen. Om het weten af te dekken, doen we veel aan voorlichting. Neem bijvoorbeeld de zogenaamde Keetkaart. De Keetkaart is een poster met daarop de onderdelen uit de gebiedsinformatie die op de graaflocatie aanwezig moeten zijn. Er zijn al zeker 5000 Keetkaart-posters verzonden en in bouwketen opgehangen!

Ook het kunnen pakken we aan, bijvoorbeeld met de toolbox Veilig Graven, die bij het Agentschap kan worden aangevraagd. Daarnaast is er speciaal voor gemeenten de gemeenteradar opgesteld. Hiermee kunnen gemeenten zichzelf scannen in hun verschillende rollen, zoals de rol van zorgvuldig graver, opdrachtgever, netbeheerder en coördinator van de ondergrond. Met de gemeenteradar bereiken we in potentie alle gemeenten. De toezichthouder kan ook een zogenaamde formele interventie toepassen als een of meer of partijen de regels van zorgvuldig graven niet naleven. Dat kan een last onder dwangsom of een boete zijn. Het agentschap stelt vast dat de bereidheid om na te leven in potentie wel sterk aanwezig is, omdat iedereen uit de graafketen af wil van schade aan bestaande kabels en leidingen. Het vertraagt, kost geld en is niet goed voor je imago.'

Controle op naleving WION

Ter naleving van de WION houdt het Agentschap Telecom overal in het land controles op het zorgvuldig graven. Joyce Knol: 'De sector is groot en breed en wij kunnen niet overal tegelijk zijn. Maar gebaseerd op intelligent verzamelde informatie en een goede risicoanalyse komen wij gericht bij

de opdrachtgevers (goed opdrachtgeverschap), netbeheerders, grondroerders en graafteams over de vloer. Ook met de brancheorganisaties en koepels als het Kabel- en Leidingoverleg (KLO) werken we constructief samen. Dat helpt om alle neuzen dezelfde kant op te krijgen: richting zorgvuldig graven. Iedereen verdient er immers het meeste aan als de klus zonder schade wordt afgemaakt.'

Van WION naar WIBON in 2018

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat wil dat er voortaan bij de aanleg van nieuwe leidingen en bekabeling meer gebruik wordt gemaakt van bestaande ondergrondse en bovengrondse leidingen. In de ondergrond liggen veel kabels en leidingen die niet meer gebruikt worden door een bepaalde netbeheerder en soms overgedragen zijn aan een andere netbeheerder. Een bepaalde kabel of leiding zal alleen herbenut kunnen worden voor transport van hetzelfde goed of dezelfde substantie. Uitzonderingen daarop zijn bijvoorbeeld data-kabels waar voorheen alleen spraak doorheen ging



Ceciel van Iperen (CROW)



Edgar van Niekerk Beleidsadviseur marktaangelegenheden KLO



GASLEK VAN GELLINGEN

In het Belgische Gellingen vond in juli 2004 een gasexplosie plaats als gevolg van een gaslek. Deze was ontstaan door een kapotte gasleiding na graafwerkzaamheden. Maar liefst honderdtweëndertig mensen liepen brandwonden op en er waren vierentwintig doden te betreuren. In het proces dat daarop volgde en dat jaren in beslag nam, werden gasnetwerkbeheerder Fluxys en bouwheer Husqvarna uiteindelijk schuldig bevonden. In Nederland is er de gasexplosie geweest in Diemen die aan twee personen het leven kostte en waarbij vijftien mensen gewond raakten. Alhoewel menselijk falen aan de wieg van deze drama's stond, blijkt uit deze tragische voorvallen het belang van graafschadepreventie door wettelijke richtlijnen bij graafwerkzaamheden.

en die nu ook benut kunnen worden voor data. De aanleg wordt daardoor goedkoper en levert minder overlast door graafwerk op. Bovendien zijn er minder graafwerkzaamheden nodig, waardoor graafschade zal afnemen en de overlast voor de omgeving wordt verminderd. Dit voorschrift krijgt gestalte in de wet WIBON (Wet informatie-uitwisseling boven- en ondergrondse netten en netwerken). De WIBON is bedoeld om breedband sneller uit te rollen. In de WIBON is alle bestaande regelgeving uit de WION opgenomen en aangevuld met bepalingen in verband met de implementatie van de richtlijn Kostenreductie Breedband. De wet is al behandeld in de Tweede en Eerste Kamer. De WIBON gaat naar verwachting dit jaar de WION vervangen.

CROW

CROW bestaat sinds 1987 en is een kennisinstituut waarin specialisten uit de wereld van grond-, water- en wegebouw en verkeertechniek hun expertise hebben gebundeld. Het doel van CROW is hun kennis te delen en in dienst te stellen voor het werkveld. CROW organiseert cursussen en pro-

duceert richtlijnen, handboeken en systematieken. Samen met partijen uit de graafketen heeft het CROW ter preventie van graafschades in november 2016 de richtlijn CROW 500 uitgegeven.

CROW 500

De publicatie CROW 500 dient als richtlijn voor het voorkomen van schade door grondroeren. CROW 500 is bedoeld voor alle partijen in de graafketen. De richtlijn focust zich niet specifiek op het grondroeren, maar op het gehele proces rondom een project: initiatiefase, onderzoekfase, ontwerp- fase, werkvoorbereidingsfase en uitvoeringsfase. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat CROW 500 een initiatiefnemer in de initiatiefase van een project een handreiking geeft bij het nadenken over zaken die van belang zijn, zoals: welke partijen delen de ondergrond, is er kans op schade aan derden en hoe zit het met het budget om eventuele kosten te dekken? In de werkvoorbereidingsfase wordt niet alleen een KLIC-melding gedaan, maar worden de KLIC-gegevens ook ter plekke geverifieerd. Zo wordt dankzij CROW 500 voorkomen dat er alsnog graafschade optreedt ondanks een



Agentschap Telecom
Ministerie van Economische Zaken

WION en schade door graven

Aantal meldingen

| Graafmelding | Calamiteit | Orientatieverzoek |
|--------------------|-------------------|-------------------|
| 2012 418.678 | 2012 30.988 | 2012 50.341 |
| 2013 437.160 | 2013 34.272 | 2013 54.848 |
| 2014 466.388 | 2014 33.631 | 2014 62.490 |
| 2015 494.431 | 2015 36.560 | 2015 85.215 |
| 2016 526.890 | 2016 35.527 | 2016 77.693 |

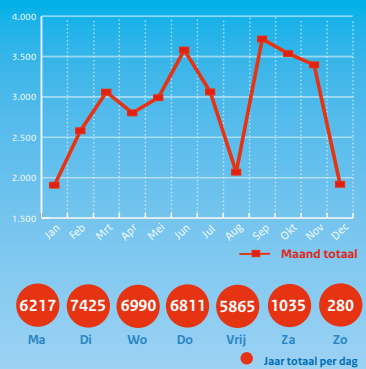
Totale schadekosten



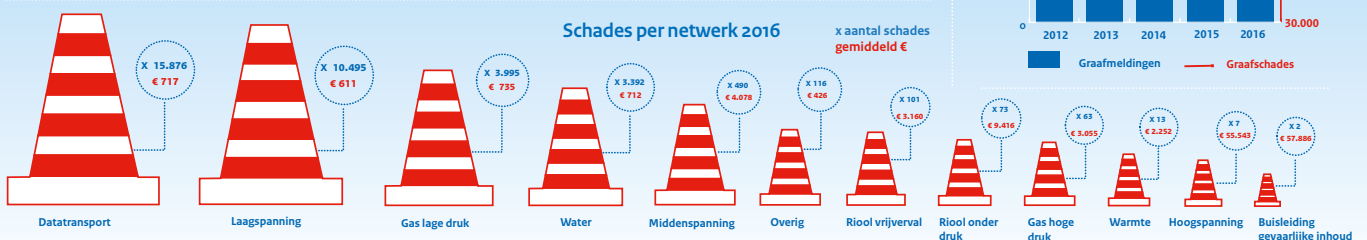
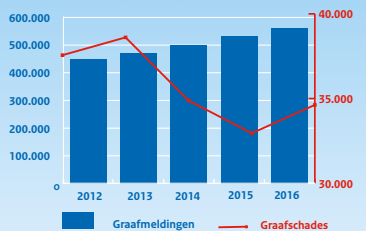
Schadeperscentage

klik voor gedetailleerde informatie per gemeente op de rode buttons.

Ontwikkeling graafschade 2016



Graafmeldingen en graafschades



Schade door graafwerkzaamheden in Nederland 2016. De gegevens betreffende 'Schadegevallen als gevolg van graafwerkzaamheden in 2017' staan in het jaarverslag 2017 van het Kadaster. Deze wordt op 3 april 2018 op www.kadaster.nl gepubliceerd



UITSpraak GERECHTSHOF BENADRUKT VERANTWOORDELIJKHEID NETBEHEERDER

Het Amsterdams gerechtshof heeft recent in een graafschaderechtszaak een grondroerder in het gelijk gesteld omdat de geleverde kaartgegevens niet correct bleken. In de wetgeving is vastgelegd dat de netbeheerder zo exact mogelijke informatie over de ondergrondse netwerken moet verschaffen, met een marge van één meter aan beide zijden van de theoretische ligging van de kabels. Bij een afwijking van meer dan één meter (zoals hier het geval was) zijn de herstellkosten voor rekening van de netbeheerder, ook al is deze afwijking niet door de netbeheerder veroorzaakt. Een grondroerder mag uitgaan van de juistheid van de KLIC-gegevens binnen de gegeven marge van één meter, maar heeft wel een onderzoeksplicht. Een belangrijk hulpmiddel hierbij is de richtlijn CROW 500.

KLIC-melding, zoals in het hierboven beschreven voorbeeld.

Het KLO wil dat alle partijen in de graafketen CROW 500 implementeren in hun werkprocessen. Om de bekendheid van de richtlijn te vergroten, zijn onder andere informatiebijeenkomsten gehouden voor koepelvertegenwoordigers van de grondroerders in het KLO.

Bomenposter

De KLIC-melding zorgt voor de preventie van

schade aan kabels en leidingen, maar wie zorgt er voor de bomen? Ter bescherming van bomen bestaat er de Bomenposter. Op deze poster staan richtlijnen, zoals:

- Geen boomwortels met een diameter van meer dan 5 centimeter doorzagen zonder toestemming van de boombeheerder.
 - Geen bouwmaterialen rondom bomen plaatsen.
- Ceciel van Iperen, leider van het project Infrastructuur en Bomen bij CROW: 'Kabels en leidingvoorzieningen hebben een hardere maatschappelijke noodzaak dan bomen. Cultuurtechnici hebben vaak een hekel aan het emotionele aspect rond bomen en vinden het onzin om een boom koste wat kost te beschermen. In de Standaard RAW-bepalingen is de bescherming van de te handhaven vegetatie opgenomen, inclusief de wortelzone van bomen. Deze bepalingen zijn automatisch van kracht wanneer met een RAW-bestek wordt gewerkt. Het enige wat de opdrachtgever hoeft te doen, is de te beschermen bomen in het bestek zelf noemen. De bomenposter hangt als richtlijn in menige bouwkeet en dient als extra stok achter de deur, want de gemeente kan een grondroerder tot een schadevergoeding dwingen als kan worden aangetoond dat er niet genoeg rekening gehouden is met de boom.' Meer informatie over de bomenposter en boomzorg in de openbare ruimte staat op www.norminstituutbomen.nl.

Aansluiting op Europese netwerken: INSPIRE
INSPIRE (*Infrastructure for Spatial Information in the European Community*) is een Europese richtlijn die

de communicatie reguleert tussen de Europese lidstaten op het gebied van 34 thema's, waaronder nutsdiensten en overheidsdiensten. INSPIRE wordt in de verschillende Europese lidstaten geïmplementeerd in de eigen nationale wetgeving. In de Implementatiewet is aangegeven op welke wijze INSPIRE in de Nederlandse wetgeving opgenomen wordt. Nederland heeft ervoor gekozen het kabel- en leidinggedeelte van INSPIRE te implementeren in de WION. De dataoverdracht tussen het Europese INSPIRE en het nationale KLIC-systeem verloopt stroef door de verschillende inputformats. Ter voorkoming van dubbele lasten en systemen is ervoor gekozen de uitvoering van de WION en de Implementatiewet (wat betreft de INSPIRE-thema's nuts- en overheidsdiensten) aan elkaar te koppelen en te integreren in één systeem voor informatie-uitwisseling: KLIC-WIN.

Doel voor 2018: KLIC-WIN

De huidige KLIC-melding gaat plaatsmaken voor KLIC-WIN. KLIC-WIN is een samenvoeging van de WION (de Nederlandse Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten) en INSPIRE. KLIC-WIN wordt een portaal waarin gegevens van verschillende (Europese) formats inpasbaar zijn. Edgar van Niekerk, beleidsadviseur marktaangelegenheden van het KLO, zegt daarover: 'KLIC-WIN moderniseert de uitwisseling van kabel- en leidinginformatie volgens de nieuwe WION (binnenkort WIBON) en sluit systemen en processen aan op de Europese richtlijn INSPIRE. Op deze manier bereiden de graafsector en het Kadaster zich voor op de toekomst. Op dit moment (1 maart 2018) ligt het nieuwe wetsvoorstel voor de KLIC-WIN onder de hamer bij de Tweede Kamer. De wens is per 1 juli 2018 de transitie te maken naar het nieuwe systeem.'

De transparantere gegevensoverdracht die KLIC-WIN nastreeft, moet uiteindelijk leiden tot een grotere afname van het aantal graafschades.



Be social

Scan of ga naar:

www.Boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-7421